

DAKTARO DISERTACIJA APIE KONFLIKTINES KOMUNIKACIJAS POLITIKOJE

2011 06 17 Vilniaus universiteto Kauno humanitariniame fakultete Vilma Linkevičiūtė apgynė humanitarinių mokslų srities filologijos mokslo krypties darbą „Lietuvos ir Didžiosios Britanijos vadovų konfliktinės komunikacijos diskursas (1998–2008): retoriniai-kognityviniai ypatumai“ (mokslo vadovė – prof. habil. dr. Eleonora Lassan).

Politinės komunikacijos tyrimų rezultatai vis dažniau eksploatuojami akademiniam pasaulyje. Pagrindo tam suteikia intensyvėjantys komunikaciniai procesai, todėl politiniam diskursui suteikiamas naujas politinių komunikacijų tyrimų dėmesys. V. Linkevičiūtės disertacija, skirta kalbinės politinės-konfliktinės komunikacijos išraiškos priemonėms Lietuvoje ir Didžiojoje Britanijoje yra įdomus, laiku pasirodęs tyrimas. Šiandien Lietuvoje konfliktinės komunikacijos diskursai tampa dažnu politiką nulemiančiu veiksmu. Taigi ši disertacija laikytina aktualia ir praktiška analitine priemone, konstruktyviai atkreipiančia dėmesį į komunikacinius politinių procesų aspektus.

Autorė iškelia daugialypį tikslą: parodyti, kaip dviejų šalių konfliktiniame politiniame diskurse skiriasi politinės tradicijos, nulemtos tautų istorijos; atskleisti kalbines priemones, vartojamas konfliktinėse politinio diskurso situacijose, ir paaiškinti, kas lemia jų panašumus bei skirtumus. Kartu su tikslu V. Linkevičiūtė formuluoja daugybę užduočių, kurios nuosekliai atliekamos darbe: nustatomos ir lyginamos prasmės sritys, svarbios Lietuvos ir Didžiosios Britanijos diskursui, išskiriamos kalbinės priemonės, kurios dviejų šalių vadovų diskurse padeda išreikšti politinį konfliktą.

Disertacijos autorė naudoja šiuolaikines metodologinių tyrinėjimų ir tyrimo metodų strategijas. Pristatomi tyrimo metodai, atskleidžiama problemų, siejamų su diskursu, sąvoka. Diskursas, kaip politinės filologijos sąvoka, aptariamas iš įvairių mokyklų pozicijų. Valdžios diskursas priskiriamas T. van Dijk pasiūlytos klasifikacijos pirmajam lygmeniui. Konfliktinis komunikacijos diskursas pristatomas kaip atraminis konceptas. Jis nagrinėjamas semantinėje, referencinėje, funkcinėje perspektyvoje. V. Linkevičiūtė akcentuoja, kad politinis diskursas siejamas su įvairiomis disciplinomis ir gali būti tiriamas diskurso formų, uždavinių, turinio aspektu, o disertacijoje jo savybės analizuojamos, ieškant sąsajų su tokiais konceptais, kaip antai, valdžia, poveikis, autoritetas. Šie faktoriai gvildenami kaip politikų kalbinio

elgesio ypatumai ir jų kalbų interpretacija. Taip apibrėžiamas politinio diskurso efektyvumas, nuosavos pozicijos gynimas.

Disertacijos tiriamojoje dalyje V. Linkevičiūtė analizuoja Lietuvos ir Didžiosios Britanijos politinių lyderių: T. Blairo, G. Braowno, R. Pakso, A. Paulausko ir V. Adamkaus kalbas. Tyrimo medžiaga yra nauja, įdomi ir gausi, pateikiami pavyzdžiai – iliustratyvūs ir patvirtinantys įvade autorės iškeltas hipotezes, ypač prielaidas, kad konfliktinį diskursą galima tirti kognityvinės lingvistikos aparatu ir kad jis remiasi opozicija „MES–JIE“, kuri gali būti modifikuota, atsižvelgiant į daugybę ekstralingvistinių faktorių. V. Linkevičiūtės teigimu, analizuojamuose diskursuose visi domenai yra organizuojami „MES–JIE“ opozicijos pagrindu. Čia „MES“ apibrėždama kaip valdančiųjų erdvė, „JIE“ būvis suteikiamas opozicijai. Autorė fiksuoja opozicijos ir jos narių nominacijas politiniame diskurse, kas yra svarbu siekiant visiškai suvokti konflikto esmę ir jo raidos galimybes konkrečioje politinėje situacijoje bei konkrečiame konfliktiniame diskurse. Be to, pasitelkdama vieną modelį, t. y. išskirdama oponentų nominacijas, rekonstruodama konceptualiąsias metaforas tiriamosiose kalbose, V. Linkevičiūtė kuria įtaigias politinių subjektų konfliktinės komunikacijos charakteristikas.

Šis disertacijos tyrimas yra labai įdomus ir aktualus ne tik bendrosios problemos, susijusios su diskurso ir visuomenės sąmonės tarpusavio santykiu, sprendimui, bet ir dėl galimos konkrečios politinės situacijos vystymosi prognozės, didesnio įsigilino į nacionalinio mentaliteto ypatumus.